

SOBRE UNS PERGAMINS D'OLIVELLA TROBATS A L'ARXIU DE SANTA MARIA
DE MATARÓ.

En el fons de pergamins d'aquest Museu Arxiu, no sabem per quins set sous, es troben 20 pergamins que fan referència directament o indirecta al poble d'Olivella en El Garraf. Són documents originals o bé còpies autèntificades no gaire posteriors.

Aquesta sèrie de pergamins estan datats entre els anys extrems de 1277 i 1513, abracen per tant més de 200 anys d'història, que ens agradaria poder-la escriure aquí en la mida de les nostres possibilitats.

La majoria són documents relatius als afers legals de la propietat agrària, com vendes de terres, censals, cases, permutes, etc. llevat de dos testaments, que, naturalment, també parlen de la propietat de la terra. D'un dels testaments, el de Guillem Messeguer, hem pogut reconstruir l'arbre genealògic de tres generacions d'aquesta família, que és força interessant, ja que no sempre la documentació ens ho permet de fer.

Els personatges que surten en la resta de documentació legal quasi tots són de la mateixa Olivella, i dels encontorns, i pel fet del relativament poc temps que separa cada un dels documents on hi són, els podem considerar quasi contemporanis, i els podem agrupar per famílies, car hi són presents molts pares, fills i avis, i d'altres parents.

Un grup de pergamins porta les dates de 1277, 1283, 1296 i els dos darrers la mateixa de 1302, essent també els mateixos els personatges que hi actuen. Un altre grup són del segle XIV, una primera sèrie de la primera meitat de segle, separats per pocs anys entre ells, de 1330, 1332, 1334, 1335, 1340, 1343 i 1348; i uns altres quatre també pròxims per les dates de 1368, 1369, 1375 i 1398, que és una còpia d'un d'anterior del 1390.

Els tres darrers que tenim són molt espaiats entre ells, dels segles XV i XVI, 1429, 1477, 1482, en el qual es menciona un contracte anterior de 1455, i el darrer és de 1513.

Només n'hi ha un que no és relatiu al règim de la terra, car és emanat de la Batllia reial de Vilafranca i hi porta inclosa la còpia de l'ordre del rei Alfons II nomenant uns comissionats per investigar a Olivella.

Es curiós veure com hi ha un contracte de separació de béns matrimonials per haver-se separat els cònjuges.

La divisió cronològica abans esmentada ens pot servir per seguir la història agrària de l'època, i conseqüentment, la mateixa història d'Olivella. Uns primers pergamins de finals del s. XIII i principis del XIV estan emmarcats dins de l'època de creixement econòmic i agrari. El segon grup a la meitat del segle XIV es relaciona amb el plantejament de la crisi agrària a Catalunya, i les bases que porten al seu desenvolupament.

El darrer grup agafa l'època de plè desfermament de la crisi social i econòmica del s. XIV, després de la primera tongada de pesta negra del 1348.

Fent la seva anàlisi i comparant-los mútuament, es pot arribar a truar el procés d'evolució local de la crisi del XIV.

Els del s. XV no ens poden informar tant com els anteriors sobre la història d'aquest segle, però crida l'atenció el de 1482 que és l'anul·lació d'una venda de censal mort.

El document de 1513, és el testament d'Antoni Olivella, ens permet albirar ja la nova orientació del que serà el camp en el s. XVI, després de la Sentència arbitral de Guadalupe.

Fins aquí la descripció de la documentació que posseïm relativa a Olivella, però com que encara no hem documentat tots els fons de l'Arxiu, és possible que en el futur ens surtin més documents d'aquest poble.

ALGUNES NOTES DE PRESENTACIÓ SOBRE OLIVELLA.

Abans d'iniciar l'estudi cal ubicar el poble de què tracten les nostres fonts, visitar-lo i estudiar-ne la geografia sobre el terreny, per a dur a terme posteriorment el treball de camp, i fins i tot caldria una exploració arqueològica més profunda.

Olivella és un municipi de la comarca del Garraf, a 16 Km. del mar, el seu relleu és molt accidentat ja que és situada en ple massís del Garraf, encara els turons de les seves serres no siguin gaire alts (el més alt, el Puig de la Mola, de 532 mts). Les aigües han treballat l'orografia formant barrancs i rieres fondes. Els col·lectors principals cap a mar són la Riera de Ribes i la de Jafra. Persisteixen els conreus de vinya i de cereals. Hi ha un forn de calç que ha originat una petita indústria de la construcció.

El poble té uns 42 habitants en l'aglomeració, i aproximadament 73 de dispersos vivint pel terme, segons dades del 1970 (Gran Enciclopedia Catalana), és dalt d'un turó (de 211 mts) al voltant de l'església parroquial de St. Pere i St. Feliu.

Prop de l'actual poble, cap al nord en un turó, hi ha les restes de l'antic castell d'Olivella, i turó avall existeixen les d'una església romànica, esmentada ja a mitjans del s. X, però que la construcció actual de la qual data del s. XIII és d'estil romànic ja tardà. L'edifici era de planta rectangular, de 14 per 5 metres, de llent a ponent i l'entrada en el costat de migdia sota on encara es veuen vestigis de l'antiga espadanya. Queden alguns detalls de l'absis i un bon troç de l'altar de pedra. El temple en el "Capbreu" de l'any 1681 ja s'esmenta amb el nom de "la Iglesia Vella". La construcció està en un desnivell d'un turó i més avall, a uns 50 metres, hi ha les ruïnes de la Masia del Rector, que queden dalt d'un collet. En el fonçal de la part de migdia hi ha una font que deuria donar l'aigua necessària a la dita masia, i és situada al peu del camí que va al poble i que baixa pel fondo esmentat i avui conegut per fondo de la Masia del Rector, l'any 1681 era coneguda per "Fonte Castri Veteris". Fins el 1625, l'església de Sant Pere del Castell d'Olivella fou parròquia. Aquest mateix segle s'edificà l'església actual sobre les restes del Castell Nou. (1)

Aquest nom d'Olivella sembla que etimològicament derivi del nom de la planta, olivella (cnéorum tricóccum), que és un arbust baix, d'uns 4 a 8 dm. d'alçària, verd tot l'any, que floreix d'abril a juny amb flors grogues, i que abunda per aquestes contrades.

HISTÒRIA D'OLIVELLA

La primera menció d'Olivella que es conserva és a un document que porta la data del 18 de febrer de l'any 992 i que concerneix a la donació de Viladellops al monestir de Sant Cugat del Vallès. En aquest document es llegeix que el terme del "Castrum Olivella" era pel cantó d'orient de Viladellops. Olivella era situada al límit de les terres dels senyors de Cervelló de qui depenia, amb el del castell d'Olèrdola. Si aquest castell ja tenia terme, citant-se els topònims dels seus límits, és evident que devia ser un castell terme nat, és a dir, que el seu senyor tenia jurisdicció civil i criminal sobre el territori que li corresponia.

Abans d'aquesta menció, sabem per l'acta de consagració de l'església d'Olèrdola, l'any 991, que els límits d'aquesta església arribaven de la "fonte de cuzines" (font de codines) al "cabra fico" (can Grau de Cabrafich) i seguien cap a la "Gavarra" d'Olesa, i abraçaven tot el terme actual d'Olivella, que potser depenia eclesiàsticament d'Olivella, perquè encara no devia tenir església. (2)

Més endavant, en el segle XI, en un document del 1002, Giscafred Moixó va donar al monestir de Sant Cugat del Vallès un alou que tenia en el terme d'Olèrdola, en el lloc de Llacunalba (dins de l'actual municipi de Canyelles), alou que afrontava pel cantó d'Orient amb els "terminos de Castrum Olivella". (3)

El 1021 Sinderedi, marmessor del difunt Sendredi, feia donació al monestir de Sant Cugat d'unes terres, vinyes i cases que el segon havia posseït en el comtat de Barcelona "in terminio de Oliveti vel in eius termines", (4), que no sabem si identificar-lo amb el nostre terme. (5)

Pel que fa al terme del castell, per un document del 24 de maig del 1038, sabem que limitava, a llevant amb Caprafigo (Can Grau); a migjorn, amb la riba i anava fins a la Cort d'Equas (?), pujant fins al cim de Monte Grosso (Montgrós); a ponent, amb el terme de Cegoniles (Les Gunyoles) i amb els Arbocianis (L'Arboçar); a tramuntana, amb el terme de Cantalupos (Cantallops) i amb el terme d'Olesa. Llavors, Santa Susagna quedava dins l'antic terme d'Olivella, que en trets generals encara és el d'avui, llevat del caseriu de Jafra, que no en forma part fins al s. XIX.

Mentrestant, els límits d'Olivella quedaren un altre cop documentats pel cantó de migdia, amb els de Ribes, per un document del 1039 en el qual va ser restituït el castell de Ribes per Folc Geribert a la seu barcelonina, i una de les afrontacions de Ribes era amb els termes dels "castri Erapruniani et Olivelle". (6) I l'any 1041, el bisbe Guislabert donà l'esmentat castell de Ribes a Mir Geribert, germà de Folc, fent-se altra volta menció del límit amb Olivella. (7)

Més endavant, al 1056, per una donació que fan el comte barceloní Ramon Berenguer el Vell i la seva muller Almodis a favor de Ferriol i la seva muller, Bonadona, de la "quadram de Arbozar", situada en el terme del castell d'Olèrdola, en el lloc dit "Arbozar" i que el comte deia tenir-ho dels seus pares, sabem de nou els límits d'Olivella. Confrontava aquesta quadra, pel cantó d'orient amb el terme de les Gunyoles a "ipsum Redonel" i en l'alou de Bernat Guillem de "Lobozens", a la "Codina" que estava situada en la "via pecorad" (carrerada) de les Gunyoles, fins la serra sobre la cort comtal i en "termino de Olivella ad ipra lampada" i "in collo d'Auzuz et in collo de Carago". (8)

Aquesta zona del Penedès i Garraf, era als segles IX i X, zona de frontera, mig deshabitada i en procés de repoblament, els castells que s'hi bastien eren nuclis forts per a la defensa de l'escassa població, que a més a més vivia molt disseminada. El nucli antic d'Olivella, com s'esdevé en la història de molts pobles, era diferent de l'actual, estava situat al castell vell d'Olivella en el turó conegut ara per Puig Molí. On encara hi ha restes d'una torre forta, i més avall en el vessant de la muntanya hi ha les ruïnes de l'església romànica, i també pels voltants s'hi troba la masia del rector, com hem vist.

Fins al segle XII en què el 31 de març del 1164 es signà la carta de població del Puig de Cabot, en terme del castell d'Olivella, atorgada per Pere de Ferran, Pere de Puigroig (ambdós, feudals dels Cervelló), Guerau de Lavit i el seu germà Guillem, a favor de Cabot i altres famílies, no es creà un nou nucli més estable d'Olivella, el castell nou. S'hi diu que calia fer cases al puig erm, sobre les rompudes, i calia fortificar-lo en un termini de sis anys.

Es diu també que en Cabot i son germà Guillem ja hi tenien camps en el Puig Cabot, la qual cosa vol dir que aquesta carta és només un reconeixement oficial d'una iniciativa particular. Hem de suposar que durant els primers anys l'aspecte del poble devia ser molt pobre, cases de fusta o de pedra seca, molt petites, i un castell que de fortalesa no en devia tenir gaire.

A finals del segle XII en el Capbreu dels Delmes d'Avinyonet, llegim que hom havia aixecat el delme d'Olivella. Això era el reconeixement per part dels pagesos del terme d'Olivella del delme o part de la collita, (normalment una desena part) o d'altres productes de la terra que es pagava com a tribut al senyor feudal.

Olivella que anà passant de mans de diversos senyors feudals sots feudataris dels Cervelló, en un moment del segle XIII, no sabem quan, passà a mans de la Catedral de Barcelona. Abans, creiem que el monestir de Poblet hi tindria alguna cosa a veure.

De tota manera, veiem com en un document del 9 de gener del 1216 es fa donació del castell d'Olivella, per Ramona vídua de Pere de Ferran, a Berenguer, llur fill.

El 1271 el bisbe Arnau de Barcelona instituí a favor de l'abadia de fundar (el 1268) capella de les Onze Mil Verges, davant del palau episcopal, el priorat de les dites verges, constituït bàsicament pel territori del castell d'Olivella, administrat pel sacerdot que guardava la capella, anomenat prior.

Durant el s.XIII, el 1264, Guillem Cabot de "castro novo de Olivella", va vendre a Ferrer Cabot una terra del terme. Aquests Cabot eren descendents dels fundadors del poble d'Olivella i l'església actual s'edificà sobre les restes del Castell Nou, al s.XVII.

EL PRIORAT DE LES ONZE MIL VERGES

El castell d'Olivella, que com sabem en un principi era dels Cervelló, fou possessió de la mitra barcelonina al s.XIII, era del prior de la capella de les Onze Mil Verges, a la catedral, el terme del castell limitava amb els d'Olèrdola, Ribes i Eramprunyà.

L'advocació cristiana de les Onze Mil Verges era originària de Colònia i es propagà a tota l'Europa, especialment arran de la troballa el 1106, de les relíquies d'unes màrtirs de la persecució de Dioclecià del 304, en el nombre estimat d'onze verges, transformat per error en onze mil, de les quals la més famosa és Úrsula. A Catalunya el seu culte s'estengué a diverses ciutats, com Vic, Cervera i Lleida, i sobretot a Barcelona, on el bisbe Arnau de Gurb, el 1268, aixecà en honor seu una capella posada sota la guarda d'un sacerdot, anomenat prior que administrava el patrimoni del Priorat de les Onze Mil Verges, constituït bàsicament pel territori del castell d'Olivella (1271), administració que fou agregada el 1572 al capítol de canonges barceloní. La devoció augmentà a partir del 1330 quan arribà a Barcelona el cap de Santa Agonilla, una d'aquestes verges, i més tard arribaren els caps de les santes Digna, Benigna, (1356) i Lefana (1417).

El priorat desaparegué al segle XIX, i dos segles abans el culte a les santes verges havia donat pas al de Santa Llúcia; una co-titular originària que ha restat en exclusiva d'aquella capella adjunta al claustre de la Seu.

El priorat de les Onze Mil Verges és un exemple típicament pur del feudalisme català. Hi havia un senyor eminent de la terra que residia lluny, el bisbe i el prior, i tota una gradació de senyors directes de la terra, que la conreaven, venien, compraven, etc. en quasi propietat, lligats per una sèrie de relacions complexes, els uns i els altres.

Com a reconeixement del domini del primer senyor, del "domini i alou dels senyors bisbe de Barcelona i del prior de la capella", hom devia satisfer una sèrie de drets i impostos, censos, etc. que és el que interessava a aquests senyors que vivien de les rendes. Hom havia de pagar el delme degut a l'Església, i la part proporcional de tots els fruits de la terra, és a dir, "la tasca part i el delme de tot lo blat i del pa, així com també del vi i de l'oli" (doc.nº3). El priorat treia d'Olivella en concepte d'aquestes exaccions, abans de la Nova Planta, el 1711, 395 lliures catalanes, que representaven el 1725, després de la Nova Planta: 3162 rals i 6 diners.

El priorat per raons administratives tenia diferents funcionaris: procuradors, batlle, escrivà, etc. com podem comprovar en els documents que ells mateixos s'encarregaven d'estendre. Així tenim el Pere de Cardona, "procurador de la capella de Sta. Quitèria i totes les Stes. Verges", del 1283, o en Guillem, "escrivà de la capella predita" qui apareix entre els anys 1296 i 1302. I també en Guillem "batlle del prior de la mateixa capella", el 1330. Com diversos notaris i altres autoritats.

Tenia un paper important el rector de la parròquia d'Olivella, qui vivia també en un mas, i moltes vegades feia de notari públic.

El règim senyorial del priorat durà a Olivella, des del moment en què s'instituí, per allà l'any 1271, com ja sabem, quan el bisbe Arnau de Gurb instituí tres preverats a la capella de les Santes Verges entre ells el de la capella del castell d'Olivella, o sia, a l'antiga església romànica del castell vell, del qual temple sembla se'n féu càrrec el degà "Pere d'Olivella", el qual tenia la missió de cobrar els censals del castell d'Olivella, fins el segle XIX llavors de l'abolició del règim senyorial i de la desamortització. Prova que el domini catedralici-prioral es mantenia viu són el capbreu del 1681, i el llevador del 1711.

Hauríem de distingir acuradament el que és el règim senyorial, que és el sistema econòmic, la producció i les relacions socials de producció: relacions de propietat, tècniques, etc. de la superestructura jurídic-institucional, la manera com les relacions socials es materialitzen: s'institueixen i es regularitzen; que en aquesta època era el que s'ha batejat com Feudalisme.

El senyor feudal, a més de ser propietari de terres i de cobrar censos i impostos dels camperols de les seves terres, també els jutjava i tenia poder de vida o mort.

Olivella era un honor, de fet, l'honor s'identificava pràcticament amb el feu o terra concedida en feu i també amb el patrimoni territorial del senyor, ja que l'honor era una propietat del senyor que l'havia concedit (9). I aquest honor era d'aquesta manera una renda vitalícia que el senyor concedia al vassall damunt d'una possessió. (10).

La jurisdicció sobre l'esmentat castell va ser discutida en un sorollós plet del qual es conserva la seva corresponent sentència arbitral, entre el bisbe i el prior de la Capella de les Onze Mil Verges, en el 1294.

En el fogatge de 1365-1370 consta que Olivella tenia 21 focs propietat d'En Pere Feliu, rector de la dita Capella (que surt diverses vegades a les nostres fonts). El 1381, l'Infant Joan va vendre al prevere Feliu i a Carta de Gràcia, la jurisdicció alta i baixa, civil i criminal del "castro de Olivella" i el seu terme per 180 lliures.

Poc després, en el 1383, Pere Feliu cedí per 90 lliures la meitat de la jurisdicció al poble, però fins el 1389 no manà el rei instrument a favor de l'esmentat Feliu, acreditatiu de la possessió de la jurisdicció civil i criminal. El mateix rei, l'any 1392 va fer addició al preu de dita venda i l'any següent Pere Feliu atorgà època per la citada meitat de jurisdicció a favor dels particulars del poble d'Olivella, acabant així la crisi d'autoritat.

El 1436 n'era prior Guillem Condemines i el 1600 la parròquia era possessió del Cabildo, i en l'any 1632 consta que Olivella era de l'Almoïna del bisbat. Continuant així tot el segle XVIII fins el moment de la desamortització.

EL POBLAMENT D'OLIVELLA

El poblament d'Olivella sempre ha estat dispers, segons el fogatge del 1358 hi havia 21 focs, que representen aproximadament 100-125 persones. En el fogatge del 1365-1370 el "Castell d'Olivella qui és del Rector de la Capella de les verges de Barchelona", en cara conservava els mateixos 21 focs del cens anterior. Però la tercera estadística coneguda diu que sols quedaven 16 focs l'any 1381, després dels anys difícils de sequeres i fams i pestes, dels anys 1371, 1375 i 1381, que provocaren l'emigració pagesa i el despoblament, fins al punt que al s.XV, cap als anys 1476-77, després de la guerra civil només quedaven 5 pagesos.

Anys després, arran de les lluites remences, la redempció dels pagesos inaugurà un període de prosperitat al camp, i es repren gué poc a poc la tasca a Olivella.

Amb la sentència arbitral de Guadalupe que redimint els aspectes més anacrònics i antieconòmics enfortí el règim senyorial de la terra; la qual cosa afavorí els pagesos benestants i fou la base del desenvolupament progressiu dels segles següents, segurament el desenvolupament agrícola es devia basar en els pagesos grassos, probablement els 5 pagesos que quedaven al s.XV, i que coincideixen amb els 5 o 6 masos que tenen continuïtat des d'abans de la crisi fins després, i que podem identificar els noms en el fogatge del 1553, (com es pot comprovar en la llista de l'anex).

En aquest fogatge hi havia 10 caps de família, que coincidien amb els principals masos. Durant els anys següents s'anà prosperant, hi veiem com augmentaran els masos, senyal de rendabilitat de les explotacions agràries, el 1591 n'hi havia 12, el 1681, 13, i molts pagesos parciers; el 1711, 17, etc.

Caldria aclarir que si el 1358 n'hi havia 21, i el 1711, 17, no vol pas dir que el 1711 hom fos més pobre que al s.XIV, sinó que cal veure les diferents tècniques de conreu i els índexs de rendiment, l'extensió de les explotacions, si eren micropropietat, etc., i que al s.XIV pel nivell tecnològic que es tenia, 21 focs eren realment superpoblació, i per això minvà tant els anys que seguiren arran de la crisi.

Bé, no cal que ens estenguem més en coses ja sabudes de tothom i acabem aquesta història d'Olivella al s.XVIII, car del 1725 ençà hi ha una tesi doctoral dels professors Jesús García i Mardones i Carles Pérez Villalba, sobre geografia agrària d'Olivella.

EVOLUCIÓ AGRÀRIA I RÈGIM DE LA TERRA

Va molt lligada a la demografia de la zona, de la qual ja n'hem parlat una mica. Hi ha quatre o cinc masies del s.XIV que poden ser identificades amb unes altres del s.XVI, fent-ne possible l'evolució.

Aquestes són, el mas de Ça Roca, documentat el 1369, en vendre una terra Maria, filla de Pere d'Urgell i muller de Bartomeu de Mas de Ça Roca. El mas de la Roca, en passar a mans de Montserrat Seriol o Suriol el 1553, va començar a ser conegut amb aquest nom. Durant els segles següents va ser una de les cases més poderoses i conserva un interessant arxiu.

En el fogatge del 1553 surt un mas que es diu d'En Messeguer, que pel nom devia pertànyer en temps a la família Masseguer, que ha sortit tant en els nostres pergamins. El mas Messeguer era a mans de Salvador Olivella, qui pel nom suposem que era originari d'ací, i possiblement descendent dels altres Olivella del s.XIV.

El mas Bargalló és un altre cas semblant. En un document del 1334 es diu que una terra que ven en Ferrer Cabot a en Bonanat Messeguer i a son fill Guillem, que limita amb el mas de Pere Bargayó. Aquest Bargalló surt finalment de testimoni en un préstec el 1343. En Pere Bargayó era emfitcuta de Berenguer de Mas d'Ordal per una casa que aquest tenia per la capella de les Verges, la qual casa hom ven a Berenguer Messeguer salvant el domini eminent del prior de la capella. També el 1296 s'esmenta un tal Ferrer Bargayó.

El mas Bargalló des del s.XVI era a mans dels Reventós, una altra poderosa família local.

El topònim de Cabrafich també es va conservar fins ben entrat el s.XVI. En el testament de Guillem Messeguer del 1348 es parla de Berenguer Messeguer, del lloc de Cabrafich, i sabem que per la resta els Font tenien el mas, car estaven emparentats amb els Messeguer, car un Pera Font era nebot en 1er.grau del testamentari Guillem. Tan mateix, Cabrafich és un topònim antic que ja surt en el document del 1038, de la venda del castell d'Olivella, essent-ne el límit oriental.

A la llista del fogatge del 1553, hi ha els masos dits d'En Ferrer i d'En Mas, que no els hem pogut pas identificar positivament amb cap del s.XIV, però, que suposant la continuïtat de noms al llarg del temps, com ja s'ha pogut constatar, devien haver pertangut a la família d'aquests noms. El primer al s.XVI era a mans de Bernat Balla, de qui l'heretà la pubilla Balla que es casà amb Pau Martí.

Els Mas que són en el mas del mateix nom, sembla ser que eren uns altres Mas diferents dels del s.XIV.

També al 1277 surt el mas Boterench o d'En Goda, que no l'hem pogut identificar pas amb cap de posterior.

Encara falten trobar la denominació de les propietats dels Cabot i dels Olivella, malgrat que Guillem ven a Bonanat Messeguer un mas anomenat Cabot, devia ser una propietat secundària dins del patrimoni d'aquesta família.

Aquesta part de la terra catalana és una zona muntanyosa i bastant seca, on es conrea la vinya, i pel que es veu per les fonts, a l'edat mitjana també, a més a més de cereal i olivera, i diverses menes d'arbres fruiters de secà. En el document nº 5, del 17 de novembre del 1302 Ferrer Cabot ven cinc oliveres a Pere d'Olivella per 18 sous.

En fi, eren els productes típics del cicle mediterrani des de l'època dels romans.

GENEALOGIA DELS MESSEGUER

D'aquesta família és de qui en podem fer una reconstrucció més acurada del seu arbre genealògic a través de la documentació que conservem per la intensa informació que té.

El primer de qui en tenim notícia és un tal Bonanat Messeguer que comprà un mas anomenat d'En Cabot per 1.150 el sis d'agost del 1296 (document nº3).

Més endavant, 38 anys després, el 22 d'abril del 1334, trobem la darrera menció del tal Bonanat Messeguer, qui juntament amb el seu fill Guillem Messeguer compraren una peça de terra a la Coma d'Ariol per cent sous i escaig. Malgrat el temps passat entre la data del primer document i la del darrer, no és inversemblant que els dos Bonanat fossin la mateixa persona, al menys nosaltres sí que ho creiem.

El fill, Guillem Messeguer, torna a sortir esmentat sense el pare en una altra compra feta el dou de desembre del 1335. Més endavant actua en un reconeixement de deute.

Finalment el 19 d'octubre del 1348 fa testament i tria marmesors els seus nebots En Pere Font i En Berenguer Messeguer del lloc de Cabrafich, que devien ser els nebots més propers, caps d'algun foc. En Berenguer Messeguer podia ser fill d'algun germà més gran, car el 1340 ja el trobem sol comprant una casa. Si en Pere Font era nebot en primer grau de Guillem Messeguer, vol dir que devia ser fill d'una germana seva. A més a més, si En Berenguer Messeguer es diu que era del lloc de Cabrafich, també aquell ho devia ser, car al llarg dels segles XIV i XV trobem els Font arrelats al mas de Cabrafich.

Tenia uns altres nebots dits Pere i Bartomeu, als qui deixà 5 sous a cadascú; per això devien ser els més joves. Després trobem un tal Bartomeu Messeguer firmant com a testimoni; la identificació entre els dos Bartomeu és fora de tot dubte. L'altre nebot, en Pere no sabem si també es deia Messeguer, o si era germà del primer; el que és fora de dubte és que no es pot pas identificar amb en Pere Font.

Continuant, doncs, En Guillem Messeguer nomena hereu universal són fill legítim En Ferrer Messeguer. També tenia una filla que es deia Sança, a qui dóna 10 sous. El fill Ferrer tenia una filla que es deia Ferrerària, i un fill més que pel fet que li diuen Guillelmonet suposem que devia ser molt jove.

Aquesta Ferrerària no sabem si identificar-la amb la Ferrerària que és muller de Guillem Ferrer en un document del 1335. Podia ser una altra, ja que les dones o filles se les anomenava en la més pura tradició catalana pel nom de l'home, així, Ferrerària tant podia ser "la dona d'En Ferrer", com la "filla de Ferrer". Com Cabota seria, o bé la dona d'En Cabot, o bé la filla.

En Guillem Messeguer tenia muller encara viva i que suposem més jove que ell, que es diu Elisenda, a qui dóna 20 sous i 5 ovelles, a més a més, que conservi la dot i que pugui viure en la casa que per ell té en Bonanat Bargayó al castell d'Olivella. Apart d'aquesta no surt cap més dona de la família Messeguer.

Per acabar amb els Messeguer, en el document abans esmentat del 1340, hi surt un hercu Arnald Messeguer, que no sabem si és fill o parent de Berenguer Messeguer pel fet de ser esmentats junts, però com que en el text no s'especifica el grau de parentiu, no ho podem pas assegurar.

Per tant, la línia directa reconstruïda començaria amb el besavi Bonanat Messeguer, continuaria amb l'avi Guillem Messeguer, després el fill Ferrer Messeguer, i acabaria amb el nét encara jove el 1348, Guillelmonet Messeguer, que porta el nom de l'avi, seguint el costum tradicional.

Pel que fa a la reconstrucció de les propietats agrícoles, aquesta família devia ser de les més fortes del poble, car el segle XVI, després dels anys de despoblament, encara existia el Mas Messeguer, senyal que s'havia conservat la continuïtat de l'explotació de la terra; així com el mas de Cabrafich, en mans dels Font al segle XV, i masia pairal de Berenguer Messeguer, que segurament tindria més terres en aquest indret, per cert que aquest nom de Masia no s'ha conservat. Tenint en compte que Guillem Messeguer dóna els drets de què disposa sobre la masia de Berenguer Messeguer, vol dir que ell devia ser el cap de la família, i que el seu pare, en Bonanat, hauria dividit les seves propietats en un moment d'auge agrícola,

donant la preeminència d'entre els fills a l'hereu, En Guillem, amb drets sobre els altres, i sobre la casa on hi vivia en Bonanat Bargayó.

Comptant les quantitats que surten en el testament, s'arriba a la suma de 93 lliures, 7 sous, que és una quantitat força important a l'època, que rarament una família propietària tenia en líquid, i segurament la majoria d'aquestes disposicions no es deurién portar a terme, car hauria representat empenyorar-se per aconseguir l'efectiu.

Tanmateix, representa un càlcul aproximat fet pel mateix interessat, del valor real del seu patrimoni, i del que hom podia pensar en disposar, i això tenint en compte que la part no valorada és la que pertoca a l'hereu, i que devia ser la més gran i la més rica. Es pot ben dir, amb això, que eren una família grassa.

Més endavant, ja en plè segle XV, sabem per una venda que Jaume Raspall (vegi's anex), del "Mas Messeguer", que aquell l'havia heretat de la seva mare ja difunta el 1429, filla de Ferrer Messeguer, i que fou donació d'un Bartomeu Messeguer.

Aquest Ferrer Messeguer, pare d'Elicseneris, indubtablement és aquell que surt esmentat en el nostre pergami nº16, l'any 1390. Ara bé, si ell és el mateix que heretà Guillem Messeguer el 1348, no ho sabriem respondre amb certesa. Podria ser que fos un altre fill seu, que en el 1348 encara no hagués nascut, car l'hereu, en aquesta data devia ser un infant, donat que se l'anomena Guillelmet.

Un cas semblant és el de Bartomeu Messeguer. Tanmateix, això no quedarà aclarit del tot, fins que no poguem reconstruir l'arbre genealògic d'aquesta família, fins en les branques col.laterals. Per ara ens conformem amb el que tenim a les mans.

GENEALOGIA DELS CABOT

D'aquesta família és difícil reconstruir l'arbre genealògic sencer, perquè la mateixa dispersió en què trobem els personatges que duen el nom Cabot ens impedeix establir els lligams necessaris entre ells.

Per ordre cronològic comencem per en Guillem Cabot, que surt en un document del 1278, on es diu que té una casa a Olivella que limita amb una altra que ven. Seguidament, suposem que és el mateix Guillem Cabot, torna a sortir en una venda que ell i sa muller Ramona fan a Bonanat Messeguer el 1296. En aquesta venda, a més de signar Guillem Cabot i sa muller Ramona, també hi signa el fill, Pere Cabot, i sa muller Berenguera.

En aquest mateix pergami del 1296, hi surten el matrimoni Gerald i Ermessendis, i el fill Rumic, qui no sabem si identificar-lo amb un tal Rumic Cabota que surt acompanyat de Temessus Cabota a la venda del 1302 (document nº4). Aquest Gerald i Ermessenda, no porten el cognom, però tanmateix, el seu fill o filla es diu Rumic, i tenint en compte que uns pocs anys després (1330), surten esmentats una altra volta en Rumic Cabota i Temessus Cabota, podríem arribar a la conclusió que, o bé són les mateixes persones aquell Rumic sense cognom i aquest altre, o bé són parents molt propers.

En Ferrer Cabot també té una casa limitant amb la que es ven el 1296 (document nº3).

Posteriorment, el 22 d'abril de 1334, veiem en Ferrer Cabot, segurament el mateix d'abans, i la seva muller, que venen una peça de terra a Bonanat Messeguer. En la venda s'hi esmenta tota la seva família: Ferrer Cabot, sa muller Arsendis, i els fills i filles: Arnald Cabot, i Pere Cabot, casat amb una Guillelma. La filiació d'Arnald en la família Cabot no és tan clara.

Els Guillem i Ferrer Cabot, contemporanis, devien ser parents molt propers, cosins germans, o germans i tot, tenint en compte que els seus fills respectius es diuen igual: Pere Cabot.

Desgraciadament no podem fer els ascendents de Guillem i Ferrer. Altrament això provaria si la nostra hipòtesi de que són germans, és o no és correcta.

Els Cabot surten esmentats en quasi tots els documents. Tenien una gran quantitat de propietats en el terme. No és pas estrany si tenim en compte que són els fundadors del poble al segle XII.

GENEALOGIA DELS OLIVELLA

Una de les famílies més importants d'Olivella durant la Baixa Edat Mitjana i principis de la Moderna, fou la que porta el mateix nom del poble, els Olivella.

El primer membre de la família de què tenim notícia en els nostres documents, és en Pere Olivella, qui en el 1302 comprà 5 oliveres a Ferrer Cabot per 18 sous. (document nº5). En una altra venda feta el 27 d'abril de 1330 (document nº6) en la qual Berenguer de Mas i sa muller Gueralda venen a Guillem Ferrer unes cases al castell d'Olivella, les quals les tenen sota alou i domini de Bernat d'Olivella, fill de Pere d'Olivella.

Un tal Guillem d'Olivella el 1343 firma com a testimoni en un reconeixement de deute entre Raimon Tora i la seva muller N'Elisenda i Guillem Messeguer i Guerald de Mas (document nº11). No sabem quina relació podia tenir aquest Olivella amb els anteriors.

Semblantment esdevé amb en Berenguer d'Olivella i Alamanda que el 1368 (document nº13) tenien un deute de 6 lliures amb Guillem Donegats pagades pels seus fideiussors; i amb Constança muller de Bernat d'Olivella qui en 1375 (document nº15) estableix una mena de separació de béns amb el seu marit. Aquest no creiem que fos el mateix Bernat que surt més amunt, en 1330 (document nº6) car hi ha 45 anys entre l'un i l'altre, i aquest darrer no sembla pas que fos cap ancià; contràriament sembla una persona madura a partir dels problemes amb la seva muller Constança. Així mateix el primer Bernat d'Olivella actua en nom propi en 1330, per tant ja era un subjecte gaudint de plens drets jurídics i per tant major d'edat. Tenien alguna relació de parentiu entre ells? No estem en condicions d'afirmar-ho encara.

Finalment, en dos pergamins del segle XV veiem clarament la filiació dels Olivella, dues generacions després. Amb data de 1482 (document nº19) Salvador Olivella paga la cancel·lació d'una venda de censal mort, feta anteriorment, el 1455, per ell mateix. Figuren

al document Bertomeu Olivella i Raimon Olivella, la seva muller Ra-faela i el fill d'ambdós, Pere d'Olivella. A diferència dels docu-ments anteriors el cognom ja no consta com el topònim d'Olivella, sinó plenament personalitzat com un nom propi, Salvador Olivella, fò-ra del cas de Pere d'Olivella, cosa que s'afermarà posteriorment.

Afortunadament tenim el testament d'Antoni Olivella, del 1513 (document nº20), que podia ser fill de l'anterior Salvador Olivella, per tant com aquest darrer actuant en els anys 1455 i 1482, el 1513 ja devia ser difunt, i per tant pot ser perfectament el pare d'Anto-ni Olivella.

Així, doncs, Antoni Olivella, casat amb Fransina, fa testa-ment a favor del seu hereu universal, el primogènit, Salvador Olivella, que per altres fonts ens consta ben documentat en el segle XVI, i fa les següents deixes testamentàries: 20 lliures a cada una de les seves filles, Stella, Francina, Elisabet i Magdalena, com a dot matrimonial, i 5 lliures, també de dot, a cada un dels fills fadris-terns: Andreu, Bartomeu, Pere i Antoni.

Com sabem per documents del segle XVI, aquesta família era u-na de les més poderoses del poble, uns terratinents a nivell local, fet que es pot comprovar amb la respectable quantitat de diners que Antoni Olivella deixa en el seu testament: 105 lliures i 15 sous, u-na fortuna per l'època. Tenint en compte que anteriorment, pels nego-cis que tenien i que hem vist reflexats en la documentació de més a-munt, es devien enriquir durant la crisi remença del segle XV, (ja el 1482 recuperem un censal mort per 13 lliures !), i així es conver-tiren en una d'aquelles típiques famílies benestants de la classe mitja pagesa comparable als "kulaks" russos, tan tradicional al camp català fins avui dia.

Fins aquí hem exposat el que es desprèn de la lectura i estudi super-ficial de la documentació que posseïm. Sens cap mena de dubte, un es-tudi a fons de cada pergamí, i la seva relació entre ells, ens apor-taria moltes més dades, investigació a la qual no volem renunciar i els resultats de la qual publicarem quan estiguin enllestits en un proper número de "Fulls".

Josep Xaubet

- (1) V. Carbonell Grup d'Activitats d'Olivella, nº3, 1977
- (2) V. Carbonell i Virella : G.A.O., nº5, febrer 1978
- (3) Rius, "Cartulari de Sant Cugat", doc. nº364, citat a V. Carbonell, ibídem.
- (4) Rius, ibídem, doc. nº483
- (5) V. Carbonell, G.A.O., nº10, juliol 1979
- (6) "Els castells catalans", III, p.911
- (7) V. Carbonell, ibídem, nº10, juliol 1979
- (8) "Cartulari de Poblet", doc. nº282, citat a V. Carbonell, ibídem.
- (9) Rodón, "El lenguaje técnico del feudalismo", pàg. 141
- (10) Alcover-Moll, vol. 6, pàg. 546.

REGESTES

REGESTA DEL DOCUMENT N°1

MASM: PER/0114:1277, agost, 31

En Bernat de Gras i sa muller Ermessenda, de la parròquia de Sant Pere d'Olivella, permuten amb Guillem Ferrer i sa muller Raimona, de la mateixa parròquia, un mas dit d'En Boterench o d'En Goda. Per la seva part, en Guillem i sa muller Na Raimona, permuten el mas a canvi d'una casa que tenen per la dita capella i pel prior, sobre el castell nou d'Olivella; per una peça de terra de vinya en el lloc d'En Nabar i també una feregonal; i una altra peça de terra amb fruiters. Datada el dia abans de les kalendes de setembre del 1277. Signatures de: Bernat de Gras, Ermessenda, Guillem Ferrer, Raimona. Testimonis Francesc Ferrer d'Olivella, Pere Estanyol i Guillem de Salla. Refirmat per Raimona i Ermessenda, el 21 de gener del (1278) i el 20 d'abril del 1278, davant de Berenguer, de l'església d'Olivella, i Mateu Ferrandell, notari públic. Clogué Pere Mateu, notari públic barceloní.

REGESTA DEL DOCUMENT N°2

MASM: PER/0113:1283, desembre, 1

En Guillem de Mas del terme del castell d'Olivella i sa muller Arsendis, li canvien a Ferrer de Mas, del mateix castell i a sa muller Berenguera, dues peces de terra que tenen al lloc del Rourcil, per la capella de Santa Quitèria i totes les Santes Verges, per unes altres tres peces de terra d'En Ferrer en el mateix lloc. Datat les kalendes de desembre del 1283. Signen en Guillem de Mas, Arsendis, Ferrer de Mas, Berenguera, Guillelma, mare del dit Ferrer. Testimonis Jaume d'Urgell, Gerard Pere, Berenguer Mercer, Berenguer d'Ulzina. En Pere Cardona, procurador de la capella de Santa Quitèria.

REGESTA DEL DOCUMENT N°3

MASM: PER/0115:1296, agost, 4

En Guillem Cabot i sa muller Raimona i Pere Cabot, fill d'ells, de la parròquia del Castell nou d'Olivella, venen a Bonanat Messguer, de la mateixa parròquia, un mas anomenat d'En Cabot, que és al castell d'Olivella i que tenen sota domini i alou del bisbe barceloní i del prior de la capella de Santa Quitèria i de totes les Santes Verges, per 1.150 sous més el lluïisme i salvant la tasca i el delme. Feta les 4 nones d'agost del 1296. Signatures de Guillem Cabot Raimona, Pere Cabot i Berenguera, muller seua. Testimonis foren, en Gerard de Mas, Pere de Mas, Bernat Ferrer i Bernadori Ferrer. Subscriu Ferrer Bernat, bisbe barceloní. Guillem, escrivà del prior, i Bernat de Palau, rector de l'església d'Olivella.

REGESTA DEL DOCUMENT N°4

MASM: PER/0122:1302, juny, 17

En Pere Cabot, del terme del castell d'Olivella, i Berenguera sa muller, venen a Pere d'Olivella, del mateix terme, unes cases en

el mateix castell, per 25 sous. Datat el 7 de juny del 1302. Signen: Pere Cabotí Berenguera, essent testimonis Bernat de Palaciol, prevere, Gerard de Manresa i Bernat Jofre. Guillem, escrivà del prior de la capella.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 5

MASM: PER/0120:1302, novembre, 17

Ferrer Cabot de Castellnou d'Olivella, ven a Pere d'Olivella cinc oliveres, per 18 sous. Datat les 15 kalendas de desembre del 1302. Signen: Ferrer Cabot, testimonis, Bernat Arcnerlio, Jaume Cabot d'Olivella, Guillem, escrivà del prior de la capella de les Verges, confirmat per Berenguer d'Augila, notari.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 6

MASM: PER/0125. Olivella 1330, abril, 28.

En Berenguer de Mas, del castell d'Olivella i sa muller Gualda, venen a Guillem Ferrer del dit castell, unes cases que són al castell d'Olivella, que les tenen per Bernat d'Olivella fill de Pere d'Olivella qui les tenen per la capella de Santa Quitèria; per 60 sous. Datat a les quartes kalendes de maig del 1330. Signen: Berenguer de Mas, Gualda, testimonis Ferrer Messeguer, Guillem Gual i Arnald Rataer. Guillem, batlle del prior de la dita capella, Guillem de Vipela, rector de S. Pere d'Olivella.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 7

MASM: PER/0152. Vilafranca, 1332, novembre, 7.

El veguer de Vilafranca Umbert de Rubió i el jutge de la cúria del rei, Guillem de Mora, per mandat del rei Alfons III d'Aragó del 17 d'octubre de 1332, nomenat Guillem de Mora i Bernat de Pedrà comissionats junt amb el veguer Umbert de Rubió per dilucidar uns delictes a la vegueria de Vilafranca, decideixen renunciar a moure querel·la contra la universitat d'Olivella a canvi de la quantitat de 180 sous, ja que Olivella hauria retingut il·legalment Bertran d'Avinyó viceveguer, negant-se a respondre a les crides per la seva llibertat demanant 100 sous per donar-li auxili, consell i favor deguts. Signen Umbert de Rubió i Guillem de Mora. Testimonis: Pere Massó i Berenguer Puculull de Vilafranca. Tomas de Sala de Cervera, autoritat regia i notari públic per tota la terra i dominis de l'Il·lustríssim Senyor Rei d'Aragó.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 8

MASM: PER/0118, 1334, maig 14 (Còpia del 22 d'abril 1334)

Ferrer Cabot de la parròquia de Sant Pere d'Olivella, i sa muller Arsendis, i Arnald Cabot, Guillelma i Alisenda, fills seus, i Pere Cabot i Guillelma muller seva, venen a Bonanat Messeguer i a son fill Guillem Messeguer, de la mateixa parròquia, una peça de terrapell preu de cent sous i escaig. Datada les 10 kalendes de maig del 1334. (22 d'abril de 1334). Signatures de Ferrer Cabot, Arsendis, Arnald Cabot, Guillelma, Elisenda, Pere Cabot i Guillelma. Testimonis: Bernat

Valls i Raimon Boxio, forner, ciutadans de Barcelona. Guillem de Torrelles. Guillem Batlle del prior de la capella de Sta. Quitèria. Guillem de Ripallis rector de St. Pere d'Olivella.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 9

MASM: PER/0121, 1335, desembre 11.

Ferrer Cabot, sa muller Arsendis, Pere Cabot i sa muller Guillemelma, de la parròquia d'Olivella, venen a Guillem Messeguer de la mateixa parròquia, una peciola de terra, pel preu de 40 sous. Datat els 5 d'idus de desembre del 1335. Signen Ferrer Cabot, Arsendis, Pere Cabot, Guillemelma. Testimonis: Ferrer Toregaça i Guillem Prat, Pere Feliu, prior de la dita capella.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 10

MASM: PER/0116, 1340, abril 8.

Berenguer de Mas d'ordal en el terme del castell de Subirats, sa muller Gueraldona, venen a Berenguer Messeguer del Castellnou d'Olivella una casa del puig de Castellnou d'Olivella, tinguda per Pere Bargayó, sota domini i alou del prior de la capella de Santa Quitèria, per 40 sous. Datat els 6 d'idus d'abril del 1340. Signen Berenguer de Mas, Gueraldona, Gueraldó de Mas, fill. Testimonis: Nereguer Puculull i Bartomeu Graset. Ferrer de Gran, notari, Guillem batlle del prior de la capella de Santa Quitèria.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 11

MASM: PER/0123, 1343, juliol 8.

En Raimon Tora i N'Elisenda sa muller, de Castell nou d'Olivella reconeixen a Guillem Messeguer i Guerald de Mas, del dit castell, haver rebuts de Guillem Venrell, fill de Bernat Venrell, de Clariana parròquia de Sant Pere d'Anoia, 1.350 sous en préstec. Datat els 8 idus de juliol del 1343. Signen Raimon Tora i Elisenda, Testimonis: Pere Bargayó, Pere Duran i Guillem d'Olivella. Francesc Martí, rector de Sant Pere d'Olivella i notari.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 12

MASM: PER/0119, 1348, octubre 19.

Guillem Messeguer fa testament i tria com a marmessors els seus nebots Pere Font i Berenguer Messeguer, i Raimon Prats rector de St. Pere d'Olivella, ordena que siguin pagats els seus dutes i injúries, eligeix sepultura i fa diverses donacions. Fa hereu universal son fill l·legítim Ferrer Messeguer. Data el 19 d'octubre del 1348. Signen Guillem Messeguer i Ferrer Messeguer. Testimonis: Bernat Des Mas, Pere Castayó, Pere Olçina, Berenguer Muntaner, Bartomeu Messeguer, Antoni Cabot, Berenguer Torra. Raimon de Prat, rector i notari públic.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 13

MASM: PER/0124, 1368, agost 9.

En Guillem Donegats, ciutadà i mercader de Barcelona, reconeix que Ferrer Messeguer fill i hereu de Guillem Messeguer, traspassat, de la parròquia de Sant Pere d'Olivella, li va pagar com a fideiussor les 6 lliures que li devia N'Alamanda, muller del difunt Berenguer d'Olivella, segons un contracte anterior fet per son pare el 28 de novembre del 1360. Signen: Guillem Donegats, Testimonis: Francesc Valls, Guillem Guoçeranch de la parròquia d'Olesa, i Jaume Robert de St. Sadurní. Jaume Ferrer, rector i notari públic d'Olesa de Bones valls.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 14

MASM: PER/0126, 1369, abril 4.

Na Maria filla de Pere d'Urgell i muller de Bartomeu de Mas de Ça Roca, i amb el permís del seu marit i del seu fill Ferrer de Mas, ven a Ferrer Messeguer una peça de terra erma per 40 sous. Signen. Maria, Bartomeu de Mas, Ferrer de Mas, Testimonis: Raimon Torra Berenguer Font, Jaume Rabaça, Raimon Rabaça, prevere, i Francesc Sar rat. Pere Feliu, prior de la capella de les Verges. Pere de Sant Mianaci, vicari general del bisbe barceloní.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 15

MASM: PER/0111, 1375, juliol 11.

Constança, filla del venerable Bertran d'Anoia traspassat, o donzell, muller de Bernat d'Olivella, no volent viure més amb el seu marit, institueix N'Huguet d'Anoia, Pere Raimon, Berenguer Canals procuradors especials perquè s'ocupin contra el seu marit de vetllar de rebre els interessos dels censals i altres drets seus com la dot i allò altre necessari per la seva alimentació i sustent, i establint la separació de béns. Signa Constança. Testimonis: Pere Duran i Pere Steva, Pere Vilalta, rector i notari.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 16

MASM: PER/0117. Vilafranca, 1398. (còpia d'un original del 22 de març de 1390).

Gueraldona, muller d'Arnald Martí de Vilafranca, ven un casalot a Ferrer Messeguer del terme del Castell d'Olivella. Signen: Gueraldona. Testimonis: Francesc Pallarés, Francesc Pallarés prevere, i Joan de Recbeyno, notari de la dita vila. Còpia del 1398 feta pel notari públic de Vilafranca, Francesc Gabiol.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 17

MASM: PER/0135 Quadra de Podiociterone, 1429, febrer 12.

Jaume Raspall de la parròquia de Sant Cugat de les Garrigues, ven a Guillem Raspall del mas Compdal de la parròquia de St. Pere d'Avinyonet, un mas que d'antic es diu "Mas Messeguer", que ell i els

hereus d'Elicseneris, mare difunta, filla de Ferrer Messeguer; fou donació de Bartomeu Messeguer del castell d'Olivella, junt amb diverses peces de terra pel preu de 27 lliures i 10 sous, sota cens del delme i la tasca del pa, el vi, i l'oli. Signatura de Jaume Raspall. Testimonis: Rumiç Maçó i Nicolas Guillamany. Signatures de Francesc, dels Testimonis: Guillem, notari del batlle, i Guillem Pellicer de Vilafranca. Guillem, canonge, prior de la capella de les Verges. Registrat en el registre de la Cúria del Deganat, el 16 de novembre de 1435, per Blas Ferrer, degà del reverend Joan de Cardona bisbe electe de Barcelona. Steva del Riu, prevere, rector de St. Pere d'Olivella.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 18

MASM: PER/0134 Barcelona 1477, agost 31.

Establiment fet per Garcia Bonet, prior de la capella de les Onze mil verges, a favor d'Antoni d'Olivella, del mas dit d'Antoni de Bosc, i del mas Torregassa en el terme d'Olivella a cens de 2 sous per cada mas més el delme, per 14 lliures (?).

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 19

MASM: PER/0204. Vilafranca, 1482, juny 28.

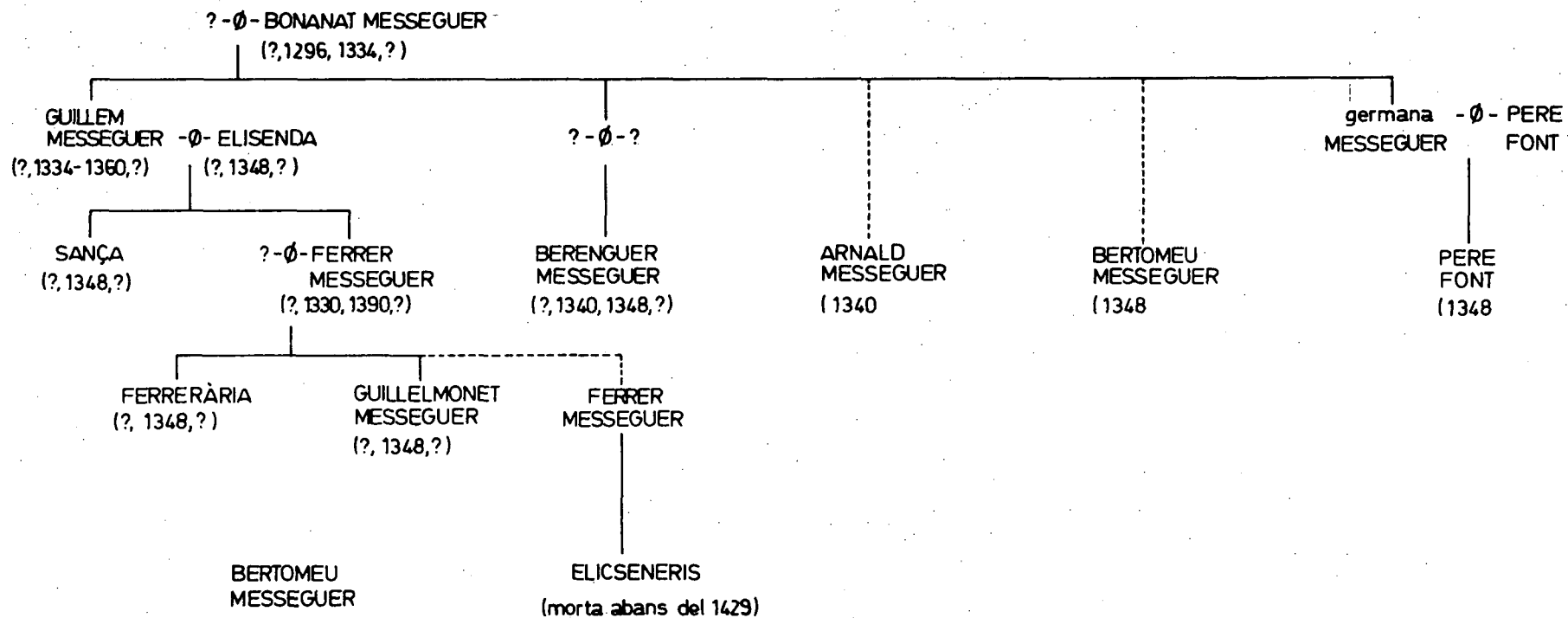
Martí Llorens de Sitges, reconeix que Salvador Olivella d'Olivella, i Pere Batlle, d'Olesa de Bonesvalls, li pagaren aquelles 13 lliures que eren el preu pel qual Raimon Olivella, sa muller Rafaela i el seu fill Pere Olivella, del mas Sumidor, del castell d'Avinyonet, Pere Batlle, Bernat Jança, de Sant Joan d'Olèsia, i el dit Salvador Olivella i Bertomeu Olivella del mas Pontic, fideiussors, veneren a Joan Llorens pare de Martí Llorens, un censal mort de renda 14 sous, 3 diners i un òbol anuals, segons contracte del 16 de novembre de 1455, i que ara ell cancel·la aquesta venda. Signa Martí Llorens. Testimonis: Pere Fèlix Mascaró, mercader, Francesc Pelegrí, prevere, i Llorenç Farrer, fuctor de Vilafranca. Signatura de Bartomeu Lopiz, de Vilafranca del Penedès, autoritat de l'honorable ardiaca del Penedès, notari públic de dita vila, i autoritat règia per tota la terra del sereníssim Senyor Rei d'Aragó.

REGESTA DEL DOCUMENT Nº 20

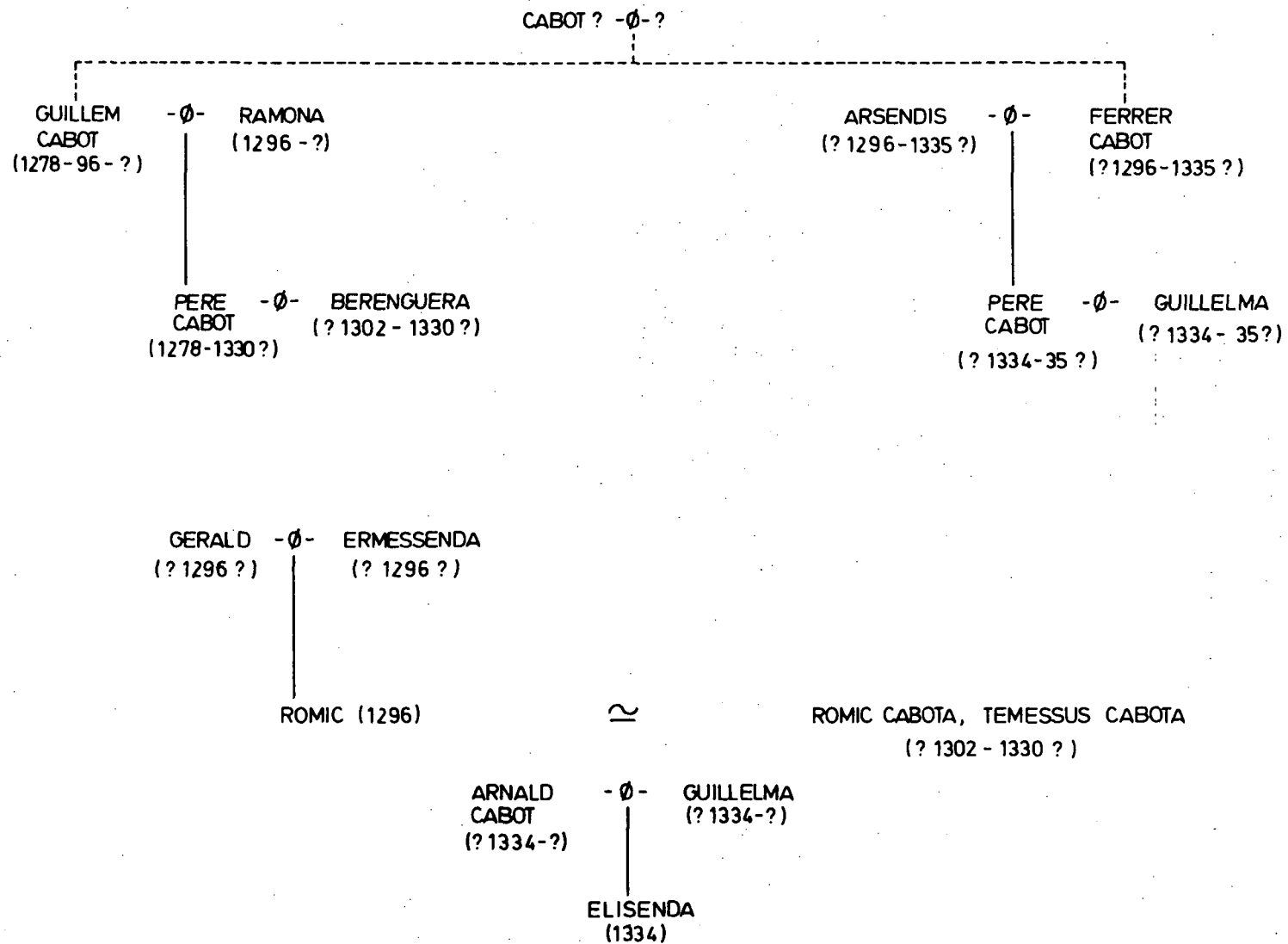
MASM: PER/0921. Olivella, 1513, juny 12.

Testament d'Antoni Olivella, agricultor, en el qual tria marmessors Joan Morell, la seva muller Fransina, i son fill Salvador Olivella; que siguin pagats els seus deutes i injúries, clegeix sepultura a l'església d'Olivella, on descansan els seus avantpassats, i dóna 5 lliures per ser distribuïdes entre els pobres; i a les seves filles Stelle, Francine, Elisabet i Magdalena dóna 20 lliures a cadascuna de dot matrimonial, i als seus fills Andreu, Bartomeu, Pere i Antoni, 5 lliures a cadascú com a dot matrimonial, i nomena son fill primogènit Salvador Olivella hereu universal, i sa muller Fransina senyora potent i usufructuària. Signatura d'Antoni Olivella. Testimonis: Joan Morató, Bernat Reventós i Antoni Morell, teixidor ciutadà barceloní. Signatura de Francesc Piquer escrivà, Gerald Xalviol prevere, rector.

GENEALOGIA DELS CABOT

APÈNDIX N°4

GENEALOGIA DELS OLIVELLA

PERE D'OLIVELLA - Ø - ?
(1302 - ?)

BERNAT
D'OLIVELLA
(1330 - ?)

GUILLEM
D'OLIVELLA
(1343 - ?)

BERNAT - Ø - CONSTANÇA
D'OLIVELLA (1375 - ?)
(1375 - ?)

BERENGUER - Ø - ALAMANDA
D'OLIVELLA (1360 / 68 - ?)
(? - abans 1368)

RAIMON - Ø - RAFAELA
OLIVELLA (1455)
(1455)

PERE
D'OLIVELLA
(1455)

SALVADOR
OLIVELLA
(1455 - 1482 -)

BERTOMEU
OLIVELLA
(1455)

ANTONI - Ø - FRANSINA
OLIVELLA (1513)
(1513)

SALVADOR

ANDREU

BERTOMEU

PERE

ANTONI

STELLE

FRANCINE

ELISABET

MAGDALENA

APÈNDIX Nº 5

LLISTA DE LES MASIES

Segons els documents
del s. XIV

Segons el fogatge
del 1553

Segons la Concòrdia
del 1591

Segons el Capbreu
del 1681

(MASIA DEL RECTOR)

MASIA DEL RECTOR
(Guillem Rufia)

(NO ESMENTADA)

(NO ESMENTADA)

MAS DE LA CRIVELLERA
(Antoni Milà)

Antoni Milà

Jaume Milà
(Can Milà)

ÇA ROCA
(Bertomeu de Mas)

MAS DE LA ROCA
(Montserrat Suriol)

Montserrat Suriol

Antoni Reventós
(Can Suriol)

MAS DEL FERRER
(Guillem Ferrer)

MAS D'EN FERRER
(Bernat Balla)

Pau Martí

Jaume Claramunt
(Can Martí)

MAS D'EN MESSEGUER
(Bonanat Messeguer)

MAS D'EN MESSEGUER
(Salvador Olivella)

Pau Olivella

Pau Olivella
(Can Pau Olivella)

(Guillem de Mas ?)

MAS D'EN MAS
(Feliu Mas)

(en blanc)

Ramon Puig
(Can Camps)

MAS DE LIONA
(Antoni Reventós)

Bartomeu Reventós

Antoni Reventós de la Roca

MAS BARGALLÓ
(Pere Bargayó)

MAS BARGALLÓ
(Joan Reventós)

Joan Reventós

Antoni Alegret de la Geltrú

MAS DE CABRAFICH
(Berenguer Messeguer)

MAS CABRAFICH
(Pere Reventós)

Jaume Guerau

Pere Grau
(Can Grau)

MAS DE LES PIQUES
(Pere Reventós de les Piques)

Pere Reventós

Josep Reventós

MAS D'EN CABOT
(Guillem Cabot)

MAS BOTERANCH o D'EN GODA

Bartomeu Milà de la Roqueta

Fèlix Arnavat Milà

Joan Mestre del Mas d'En Mestre

Joan Mestre

Ramon Font
(Can Truïds)